

**»Ljudje si zapomnijo
samo negativne like«**

Matic Majcen

Pogovor z Rayem Liotto

Ray Liotta je pri 58 letih aktiven kot še nikoli v svoji dolgi karieri. Kar šest filmov z njim v glavni ali stranski vlogi nosi letnico 2012, pri čemer sploh ne štejemo manjših vlog v TV-filmih in serijah. Pot ga je lani dvakrat ponesla v Evropo: spomladi v Cannes z *Ubij jih nežno* (Killing Them Softly, 2012, Andrew Dominik), jeseni pa še v Benetke s filmom *The Iceman* (2012, Ariel Vromen), z resnično zgodbo o hladnokrvnem serijskem morilcu Richardu Kuklinskem (Michael Shannon), ki je temno plat svojega vsakdanjika dolga leta skrival pred ženo Deborah (Winona Ryder). Liotta igra v obeh filmih podoben lik – majhnega gangsterskega nepridiprava, s čimer se je še enkrat vživel v tip vloge, po kateri ga večina pozna od poznih 80. let dalje. Z Liotto smo se srečali na Lidu, a na zanj slab dan. Zaradi nategnjene vratne mišice namreč, kar bi v slabo voljo spravilo vsakogar, ne le v smoking oblečeno gangstersko omaro. Scenarist in režiser Ariel Vromen, ki ga je vodil v filmu *The Iceman*, je na igralcu preizkusil svoje domnevne sposobnosti zdravljenja z rokami ...

Kako je z vratom?

Kurčevo boli! Arielova terapija je sicer pomagala. Neverjetno! Še vedno me precej zateguje, ampak ni tako hudo kot prej.

V filmu *The Iceman* spet igrate podoben lik kot v prejšnjih filmih.

Res je. Ko so prvič prišli do mene s ponudbo za film, sem jih najprej celo zavrnil, ker nisem hotel še enkrat istega. Takrat smo se še pripravljali na snemanje filma *Ubij jih nežno*, v katerem ne igram tako dominantnega lika, saj me do konca prebujajo. Potem pa so k projektu pripeljali Michaela Shannona. Zanimiv igralec. Zdelo se mi je, da je zadevo zagrabil precej resno. Če smo natančni, nisem mafijca igral vse od *Dobrih fantov* (Goodfellas, 1990, Martin Scorsese). Vmes sem igral nasilneže, slabe ljudi, tudi policiste, ne pa mafijca. Zato sem si rekel, da tega že lep čas nisem počel. Igral sem v mnogih filmih, ampak kar nekaj jih je šlo naravnost na DVD, čeprav so bili dobri.

Lika, ki ju igrate v *Ubij jih nežno* in v *The Iceman* potem dojemate kot zelo različna?

Popolnoma. Saj v *Ubij jih nežno* nisem nikomur ničesar naredil, samo nekaj sem ukradel. To je tudi premisa filma. Oni mislijo, da ... Ste videli film?

Ja.

Dober film, ne?

Ja.

Kateri vam je bil bolj všeč? Povejte po resnici, briga me, ali rečete eno ali drugo.

Ubij jih nežno.

Torej vam *The Iceman* ni bil všeč?

Je v redu, samo tisti je boljši.

Razumem. Predolgo sem v tem poslu, da bi take stvari jemal osebno. Če vam ne bi bil všeč jaz, je to druga stvar! (smeh) »You sucked!« Pa bi rekli, da je lik, ki sem ga igral v *Ubij jih nežno* negativec? Jaz ne. Morda je vpleten v podoben posel. Tale v *Icemanu* pa je čisto fuknjen. Najbolj noro je, da se je vse to res zgodilo. Med pripravami sem prebral, da je bil ta tip v resnici eden prvih, ki so v 70. letih razrezovali mrtvece. Morali so se znebiti trupel, zato so jih razkosali in raznosili po več lokacijah. V lasti je imel je tudi bar The Gemini Lounge, za katerim je bilo stanovanje, in v knjigi piše, da so truplo obesili za noge, da so izcedili kri, potem so ga razžagali, vmes pa jedli pizzo in klepetali.

Kako ste se ujeli z Michaelom Shannonom, ki vedno igra zelo silovite in ostre like?

Čakajte, saj tudi jaz nisem kar tako! Briga me zanj. Lahko je silovit, kolikor želi. Kljub temu sem se enkrat spravil nanj. Bodite pozorni na prizor v avtu. Tako globoko mu zarijem pištolo v usta, da mu na licu še nekaj časa ostane vdolbina. S kom pa misli, da se bo zajebaval?!

Vam veliko pomeni, da lahko toliko delate?

Absolutno. V tem sem podoben angleškemu igralcem. Predvsem starejši so delo pojmovali kot službo: igraš v televizijski oddaji, v gledališču, to in ono. Sicer pa so mi kaki trije filmi letno čisto v redu. Kar je še vedno veliko. Igralska kariera gre gor in dol. Vedno sem imel srečo, da sem nenehno delal. Ljudje cela leta čakajo na vlogo, medtem pa so brez dela. Sam bi znorel.

Se torej kljub bogati karieri stvari v zadnjem času s filmi, kot so *Ubij jih nežno*, *The Iceman* in *The Place Beyond the Pines* (2012, Derek Cianfrance), obračajo navzgor?

Ne samo s temi, tudi z *The Details* (2011, Jacob Aaron Ester) z Lauro Linney in s Tobeyjem Maguirom. Čutim ta obrat. Pravkar sem dobil in odigral eno najboljših vlog v dolgem času. Naslov filma je *The Identical* (2013, Dustin Marcelino), v njem pa igram pridigarja. Čudovito, naravnost čudovito.

Nikoli pa vas ni zanimala režija?

Zdaj sicer čutim, da bi bilo izvedljivo, ampak to ni nekaj, kar bi želel početi.

Pa ste že od malega vedeli, da boste igralec?

Še pomislil nisem na to. Niti na kolidž nisem hotel, tja sem se vpisal zaradi očeta. Rekel mi je, naj grem v svet in izkusim stvari, zato sem se vpisal na Univerzo v Miamiu. Tedaj si moral samo imeti pulz, pa si se že lahko vpisal. Na umetniško smer mi oče ni dovolil,

The Iceman

zato sem šel na matematiko in zgodovino. Ampak zraven je bil pa dramski oddelek. Že v srednji šoli sem igral v šolski predstavi, a samo, ker sem iskal zaposlitev po tem, ko sem se sprl z dotedanjim košarkarskim trenerjem. Potem pa je do mene stopil dramski učitelj in začel sem hoditi na njegova predavanja, a le, ker je tja hodil tudi prijatelj. Potem pa prvi dan na kolodžu stojim v vrsti in pride do mene neko dekle ter me vpraša, če pridem na vaje za predstavo. Rečem: »Kakšno predstavo? Ne.« Začela me je nadlegovati, zakaj ne pridem. In bila je res čedna. Izteklo se je tako, da sem na avdiciji dobil vlogo, jaz pa prej res *nikoli* nisem počel teh stvari. To je bilo leta 1973. Tam sem potem imel učitelja igre, ki smo ga klicali Buckets, prava slika, pravi dedec. Pil je, ves čas je bil nervozen, s temnimi očali, ampak bil je super učitelj. Pod svoje okrilje me je vzel, ker je videl, da sem tako zelen. Prvo leto smo potem delali samo muzikale. (smeh) Ko sem kasneje začel z igranjem, sem bil zelo previden. Dolgo sem čakal in mislim, da je bila to pametna poteza. Potem se zaveš, da imaš svoje življenje, svoje odgovornosti in da je to nekaj, kar rad počneš. Morda sta potem bila kaka dva filma bolj povprečna, veliko pa jih je bilo res dobrih.

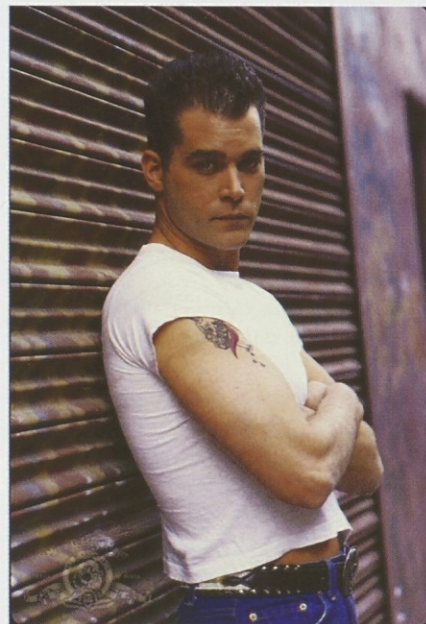
Kdaj ste prišli prvič v situacijo, da ste začeli igrati gangsterje, mafijce in podobne slabe fante?

Nikoli v življenju se nisem stepel! Prvi film te sorte je bil *Čudovito dekle* (Something Wild, 1986, Jonathan Demme). Pred tem sem pol leta po diplomi igral v telenoveli *Another World* (1978–1981), kjer sem igral Joeyja Perrinija, najbolj prijaznega moškega, kar si ga lahko zamislite. Naslednjih pet let se ni zgodilo nič posebnega, razen nekaj nadaljevanj. Vmes sem delal z odličnim učiteljem igre, s katerim sem sodeloval dvanajst let, tudi kasneje, ko sem bil že v *Dobrih fantih*. Vedno znova sem se vračal k njemu in se učil. Do takrat sem že vedel, da moram kot igralec privzeti okoliščine pripovedi. Tam so bile te okoliščine pač takšne, da sem se moral razpizditi, ker je bil drug moški z mojo ženo. Samo opravljal sem svoje delo. Po tem filmu so ljudje začeli razmišljati v tej smeri. V tistem času sem igral tudi v čudovitem filmu *Dominick & Eugene* (1988, Robert M. Young). Jaz in Tom Hulce v vlogi dvojčkov, jaz hodim na medicinsko šolo, on pa je umsko prizadet, ker ga je oče pretepel in je padel po stopnicah. Igral sem ogromno zares pomehkuženih tipov: *Polje sanj* (Field of Dreams, 1989, Phil Alden Robinson), *Lomilki src* (Heartbreakers,

2001, David Mirkin), *Snowmen* (2010, Robert Kirbyson), tudi veliko dobrih policistov. Toda ljudje si zapomnijo samo negativne like. Nočem primerjav, a četudi pogledate Pacina in De Nira, vam na misel ne pridejo prijaznejše vloge, ampak vedno filmi, kot sta *Pobesneli bik* (Raging Bull, 1980, Martin Scorsese) ali *Boter* (The Godfather, 1972, Francis Ford Coppola). Pa sta tiste druge odigrala enako dobro.

Ste bili presenečeni, da vas je Jonathan Demme v Čudovitem dekletu postavil v takšno agresivno vlogo?

Mislite, da je kdo gledal telenovele, v katerih sem igral prej? Nihče! Vlogo sem dobil izključno zaradi Melanie (Griffith op. a.). Kolegi na urah igre so me začeli spraševati, če sem se prijavil za vlogo v filmu *Čudovito dekle*. »Itak da ne.« Spodbujali so me, naj se prijavim. Ampak nisem mogel priti zraven in zaradi tega sem postajal zelo jezen. Moj takratni agent je bil nula. Oče mi je rekel, naj zavrtim kakšno številko, starši so bili namreč precej vpleteni v politično življenje. Ko sem bil med božičnimi prazniki nato doma v New Jerseyu, sem bil zaradi tega precej potr. Melanie, ki je vlogo že dobila, sem poznal od prej, ko sem na kolodž hodil skupaj z njenim takratnim možem Stevenom Bauerjem, ki je igral ob Alu Pacinu v *Brazgotincu* (Scarface, 1983, Brian De Palma).

Čudovito dekle

Poklical sem jo in vprašal: »Misliš, da bi mi lahko uredila avdicijo za to vlogo?« Počutil sem se res čudno. Jonathan ji je rekel, da je izbor že zožen na tri kandidate, vendar pa je imela Melanie od prej neko slabo izkušnjo z nekim njegovim igralcem, zato ji je pri Čudovitem dekletu obljubil vpliv na izbor. Spoznal sem Jonathana in te tri kandidate. Eden izmed njih je bil tudi Nick Cassavetes, s katerim sem igral v mnogih filmih, pa tudi njegov brat Frankie je eden mojih najboljših kolegov. To je bilo v ponedeljek, v sredo smo že imeli bralne vaje. Bal sem se, da se bom moral zlagati glede svoje kariere. Imel sem že 30 let, pa še nisem igral v nobenem filmu ... V četrtek sem že bral prizore z Jeffom Danielsom. Tistega večera nato nisem mogel spati, zato sem gledal Johnnyja Carsona. Jeff Daniels je bil gost in je govoril o Času nežnosti (Terms of Endearment, 1983, James L. Brooks) in o Škrlatni roži Kaira (The Purple Rose of Cairo, 1985, Woody Allen). Postajal sem vse bolj nervozen, »jebemti, poglej me, kakšna nula sem, ta tip je pa že pri Johnnyju Carsonu!« Na vajah smo brali prizor, kjer sem moral biti zelo oster in bil sem zelo dobro pripravljen ...

Na kakšen način ste pa dobili vlogo v Dobrih fantih?

Trajalo je celo kurčevo leto, da sem jo dobil! Bil sem prva oseba, s katero se je Marty pogovarjal o sodelovanju. V tistem času je še snemal Zadnjo Kristusovo skušnjo (The Last Temptation of Christ, 1988). Pravzaprav je bilo potem kasneje to tu v Benetkah – moj bog, pravkar sem se spomnil! Ko sem bil tukaj s filmom Dominick & Eugene, sem srečal Martyja v hotelski loži na Lidu. Bil je obkrožen z varnostniki zaradi kontroverznosti okrog Zadnje Kristusove skušnjave, ki je ravno izšla. Rekel sem si, da moram priti do njega, ker si res želim te vloge. Med varnostniki se je razprla majhna luknja, tvegala sem in poskušal priti do njega. V trenutku se je vrsta varnostnikov postavila predme. Prijazno sem rekel: »Nič nočem, samo govoril bi rad z njim.« Prej me je Marty poznal samo iz Čudovitega dekleta in se je bal, da sem tudi sicer tako agresiven kot v tistem filmu. Potem pa je tu srečal to bolj uglajeno različico mojega značaja ...

Vseeno pa je očitno, da sta vlogi v Ubij jih nežno in v The Iceman odmev lika, ki ste ga igrali v Dobrih fantih.

Dobri fantje

Dobri fantje je film, ki se ni nikoli končal. Neverjetno, kako pogosto mi ga ljudje še danes omenijo. Zdaj ga gledajo že 13-letni mulci in me prepoznavajo na ulici. Nikoli se ne neha in to je super. Podobno je s Poljem sanj (Field of Dreams, 1989, Phil Alden Robinson). Tudi ta se kar naprej vrti po televiziji in živi naprej.

Ste imeli Dobre fante v zadnjem letu kaj bolj v zavesti, glede na to, da je nedavno umrl Henry Hill, čigar resnična zgodba je predstavljala podlago za ta film?

Ja, ja. Veste, kaj se je celo zgodilo? (smeh) Asistent mojega menedžerja me je neke noči poklical in ves paničen dejal: »O moj bog! Si živ?« Vprašal sem ga, kaj se dogaja, in rekel mi je, da so ga iz tiskovne agencije poklicali, če bi lahko dal izjavo o moji smrti! Misli je, da sem mrtev! Rekel sem mu, da je vse v redu in da so me verjetno zamenjali s pravim Henryjem Hillom. Še vedno pa se ljudje ustavljajo pred mojo hišo, ti kurčevi

... Prav takšni, kot vi! (smeh)

Vam ta prepoznavnost predstavlja breme?

Breme? Ne. Veste, kaj se zgodi? Sedaj lahko delam z ljudmi, kot je Ariel (Vromen op. a.). Z mlajšimi režiserji, ki so jim bili ti filmi všeč, ko so hodili v šolo, in so se po tem zgledovali, jaz pa sem sedaj v 50. letih in to se mi zdi super. Jasno, da hočeš, da ljudje tvoje filme vidijo. Nekateri pravijo, da se jim jebe. To je neumnost, laž. V čem bi potem bil smisel? Da se dobrikaš občinstvu, potem pa rečeš, da nočeš pozornosti?

So tudi resnični mafijci kdaj pristopili do vas zaradi teh vlog?

Neee. Mafijci pač ne bodo priznali, da so mafijci.